

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 414/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Advokátskej kancelárie UHAĽ s. r. o.**, Štefana Moyzesa 9877/43, Zvolen, IČO 47 236 655, proti postupu Okresného súdu Lučenec (predtým Okresný súd Veľký Krtíš) v konaní sp. zn. VK-2Cb/5/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Lučenec v konaní sp. zn. VK-2Cb/5/2012 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Lučenec **prikazuje** v konaní sp. zn. VK-2Cb/5/2012 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Lučenec **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júla 2023 v časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie uznesením z 18. augusta 2018, domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu s tým, že mu bude priznané finančné zadosťučinenie 3 000 eur.

II.

2. V spore proti žalovanému sťažovateľovi, ktorý začal v auguste 2012, okresný súd rozsudkom z marca 2016 zrušil rozhodcovský rozsudok, ktorým bol žalobca zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi 9 270,56 eur s príslušenstvom. Rozsudok okresného súdu bol potvrdený rozsudkom krajského súdu z júla 2019. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v novembri 2019 dovolanie. Okresný súd sťažovateľa vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie až 19. októbra 2022 a túto výzvu opravil 3. novembra 2022. Na to sťažovateľ súdny poplatok zaplatil. Okresný súd v decembri 2022 žalobcovi doručil dovolanie sťažovateľa. Žalobca sa k nemu napriek žiadosti o predĺženie lehoty nevyjadril. Dovolanie bolo 13. februára 2023 predložené najvyššiemu súdu.

III.

3. Sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu po podaní dovolania, ktorá trvala takmer tri roky. Zdôrazňuje, že žiadnym spôsobom neprispel k priet'ahom v konaní. Neefektívny postup okresného súdu vidí i v tom, že mu bola doručená nesprávna výzva na zaplatenie súdneho poplatku. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje postupom okresného súdu. Zdôrazňuje pritom, že o jeho nečinnosti sa dozvedel až po doručení výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

4. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že jeho postup po podaní dovolania je upravený Civilným sporovým poriadkom, no denne vykonáva obdobné administratívne úkony v stovkách spisov. Ojedinele nemožno vylúčiť zlyhanie. Po zistení výnimočného zlyhania bol nedostatok promptne odstránený a nemal významnejší dopad na dĺžku konania. Zlyhanie vyplynulo z nízkeho počtu vyšších súdnych úradníkov, ktorí vykonávajú rôznorodé súdne agendy, a zároveň z vysokého počtu neukončených, najmä exekučných konaní. Okrem toho sťažovateľ po podaní dovolania nečinnosť nenamietal. Podľa okresného súdu jeho postup neprekročil kritérium primeranosti. Preto je ústavná sťažnosť nedôvodná a nie je naplnený cieľ sťažovateľom žiadaného finančného zadost'učinenia.

IV.

5. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, a k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu: právnu a faktickú zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Vec sťažovateľa sa nachádza v záverečnom štádiu civilného sporu, keď sťažovateľ ochranu svojho práva uplatňuje dovolaním – mimoriadnym opravným prostriedkom. Osobitne ide o dovolanie vo veci, v ktorej sa sťažovateľ domáha ochrany svojho práva priznaného rozhodcovským rozsudkom. Právna neistota sťažovateľa nie je o tom, či mu určité právo (zaplatenie pohľadávky) patrí, ale o tom, či toto právo má byť priznané rozhodcovským rozsudkom. V tejto otázke bola sťažovateľovi určitá miera právnej istoty zabezpečená už rozhodnutím okresného súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku. Neistota však pretrváva len v otázke, či je rozhodnutie

o zrušení rozhodcovského rozsudku prijaté v dvoch inštanciách všeobecného súdnicstva správne. Preto význam sporu pre sťažovateľa nie je osobitý.

7. Sťažovateľ námietku porušenia svojich ústavných práv smeruje len k tej časti postupu okresného súdu, ktorý nasledoval jeho právoplatnému rozhodnutiu a ktorý sa týka jeho nečinnosti po podaní dovolania. Niet žiadnych pochyb o tom, že postup okresného súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa bol poznačený jeho úplnou nečinnosťou v trvaní približne troch rokov, keď okresný súd opomenul vykonať jednoduché procesné úkony vyrubenia súdneho poplatku a doručenia dovolania protistrane. Táto nečinnosť okresného súdu bola sprevádzaná nezaujmom sťažovateľa o tom, ako bolo naložené s jeho dovolaním. Základnou úlohou súdu je však aj bez urgencií, pripomienok, prosieb a sťažností v procese uplatnenia súdnej ochrany postupovať priebežne. Tak tomu v postupe okresného súdu po podaní dovolania nebolo, čo viedlo k predĺženiu mimoriadneho opravného konania o dovolaní sťažovateľa o približne tri roky. Rozhodujúco sa tak na neúmernej dĺžke konania prejavila nečinnosť okresného súdu, ktorá viedla k porušeniu základného sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bolo vyslovené porušenie týchto ústavných práv sťažovateľa a vzhľadom na to, že aj po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní bude nevyhnutné vykonať úkony zo strany okresného súdu, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané konať bez zbytočných prietahov.

8. Čo sa týka námietok okresného súdu o nadmernej zaťažnosti jeho vyšších súdnych úradníkov, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo vecí pri správe súdnicstva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa.

9. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľa bolo opomenutie okresného súdu vykonať jednoduché procesného úkony v konaní o dovolaní sťažovateľa. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania na okresnom súde, pasivitu sťažovateľa, význam rozhodnutia o dovolaní, no predovšetkým tri roky trvajúcu nečinnosť okresného súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho žiadosti o finančné zadosťučinenie vyhovené nebolo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu